

ת"פ 15941/01/21 - מדינת ישראל נגד גרייב טהה - ע"י

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 15941-01-21 מדינת ישראל נ' טהה

בפני	כבוד השופט חגי טרסי
בעניין:	המאשימה
	נגד
הנאשם	גרייב טהה - ע"י ב"כ עוה"ד פריג'

גזר דין

כתב האישום

הנאשם הורשע, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן, בו יוחסו לו עבירות **הצתה והסגת גבול כדי לעבור עבירה** - עבירות על סעיפים 448(א) ו-447(א1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**").

על פי המתואר בעובדות כתב האישום, המתלונן הוא בעלים של עסק ליצור, אריזה ושיווק של חומרי בניין באזור התעשייה כפר קאסם (להלן: "**העסק**"), יחד עם שניים נוספים. במועד הרלוונטי לכתב האישום, במגרש בו שכן העסק, היו הפרטים הבאים: מבנה ובו משרד; שתי מכולות ובתוכן ציוד - בתוך אחת מהמכולות היו ג'ריקנים מלאים בשמנים, תרסיסי צבע, תרסיסי שמן ודבקים; מסוע ומערבל בטון; שתי מלגזות שביניהן היו משטחים ועליהם שקים ריקים; משטחי עץ רבים מפוזרים שעליהם מונחת סחורה; ניילון ושקי "באלות". שתי המלגזות היו ממוקמות במרחק של מטרים בודדים זו מזו ומרחק מטרים בודדים מהמשרד והמכולה. בין המלגזות היו משטחים ושקי "באלות" ריקים. במועד שאינו ידוע גמלה בליבם של הנאשם, ואדם נוסף שזהותו אינה ידועה (להלן: "**האחר**"), החלטה לשלח אש בעסק.

בהמשך לאמור, בתאריך 15.11.20, בשעה 18:55, הגיע הנאשם, כשהוא נוהג ברכב ולצידו האחר, לתחנת דלק בכפר קאסם. הנאשם והאחר ביקשו מהמתדלק למלא בדלק מספר בקבוקי פלסטיק, בהם הצטיידו מבעוד מועד, והמתדלק מילא לבקשתם את הבקבוקים בבנזין. מתחנת הדלק נסעו הנאשם והאחר ברכב לכיוון המגרש, החנו את הרכב בקרבת מקום, הלכו במשך מספר דקות אל המגרש, ונכנסו אליו. בהמשך לאמור, בסמוך לשעה 19:20, שפכו הנאשם והאחר את הבנזין על המלגזות, על המסוע של מערבבל הבטון ועל מנועו והציתו בהם אש. לאחר שהנאשם והאחר נוכחו לראות כי האש מתלקחת, עזבו את המקום, עלו לרכב ונסעו. כעבור זמן מה, אדם שהבחין באש שהתלקחה, הודיע לעובד העסק. בעלי העסק הזעיק את כוחות כיבוי האש וארבעה צוותי כיבוי פעלו לכיבוי השריפה. כתוצאה ממעשיהם של הנאשם והאחר, האש אחזה במסוע ובמלגזות והן נשרפו. למלגזות נגרם נזק רב, כך שלא היה ניתן לתקן. מלגזה אחת נרכשה ב-45,630 ₪, המלגזה השנייה נרכשה ב-44,460 ₪. שתי המלגזות נרכשו מספר חודשים עובר להצתה.

המתלונן קיבל הצעת מחיר לתיקון מסוע מערב לבטון בסכום של 10,881 ₪.

במסגרת הסדר הטיעון, שגובש בהליך גישור, הוסכם כי הנאשם יודה, יורשע ויפנה לקבלת תסקיר מטעם שירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות השירות. עוד הוסכם כי במידה ויפקיד הנאשם עובר לטיעונים לעונש סכום של 100,000 ₪ לצורך פיצוי המתלונן, ויתקבל תסקיר חיובי בעניינו, תעתור המאשימה לעונש ראוי של 15 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. ההגנה תוכל לטעון בכל מקרה על פי שיקול דעתה לגבי עונש המאסר. לבסוף הוסכם כי סכום של 10,000 ₪, שהופקד לצורך שחרור הרכב, יחולט, חלף חילוט הרכב. יובהר כבר עתה, כי הנאשם אכן הפקיד בקופת בית המשפט את סכום הפיצוי המוסכם בסך 100,000 ₪.

תסקיר שירות המבחן

מהתסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם עולה כי מדובר בבחור צעיר כבן 27, ללא עבר פלילי, תושב כפר קאסם, נשוי ואב לתינוק בן שנתיים. הנאשם עובד כאחראי במפעל בטון מזה כשלוש שנים, ואילו אשתו, כבת 25, עובדת סוציאלית במקצועה, עובדת בלשכה לשירותים חברתיים. הנאשם מסר כי סיים 12 שנות לימוד, ללא תעודת בגרות. בגיל 16 ובמקביל ללימודים בבית הספר, עבד כמפעיל "מחפרון" עד שנת 2019, אז נישא וקודם לתפקידו הנוכחי, במפעל השייך לחמיו.

בהתייחס לעבירה בה הורשע, הודה במעשיו והבין את הפסול שבהם, תוך שהדגיש כי מדובר באירוע חריג לאורח חייו הנורמטיבי. לדבריו פעל מתוך תחושת מחויבות חברתית לחבריו, אשר נפגעו מהמתלונן שהיה חייב להם סכום כסף. הנאשם שלל הכרות מוקדמת עם המתלונן, ואף המתלונן אישר שאינו מכיר את הנאשם ושלל איום מצדו.

ההכרות עם שירות המבחן החלה עוד בשלב המעצר, אז התרשם השירות מאדם המאופיין בתפקוד יציב, תקין ומאורגן במישורי חייו השונים. עמדתו באותה עת חסמה אפשרות לבחינה מעמיקה בכל הקשור לבחירותיו ולאחריותו לבעייתיות מצבו, אך הוא גילה פתיחות ונכונות להשתלב בהליך טיפולי. ניכרה השפעה מרתיעה של תקופת המעצר, ונראה כי הוא ער למחירים הנלווים להתנהלות שולית. הפרמטרים שנבדקו העידו על רמת מסוכנות נמוכה למעורבות חוזרת בהתנהלות אלימה. מסיכום צו פיקוח המעצר עולה כי הנאשם השתלב בקבוצת עצורי בית בשירות המבחן. למפגשים הראשונים הגיע באיחורים משמעותיים, אך בהמשך חל שיפור בהתנהלותו. הנאשם השתתף באופן אקטיבי בשיח הקבוצתי, ומתיאוריו עלתה התנהלותו במסגרת המשפחתית על רקע חווית אובדן בלתי מעובדת בעקבות גירושי הוריו ומעגלי תמיכה מצומצמים. בעקבות כך תאר נטייתו להתחבר לקבוצות בעלות כוח ומעמד, חלקן שוליות, בשביל לספק מענה לצרכיו, תוך שהוא נעדר דמות סמכותית ומכוונת בחייו. הנאשם ביטא הבנה ראשונית באשר לסיכון הכרוך בהתנהלות הבעייתית והשלכותיה השליליות על נפגע העבירה. הנאשם סיים השתתפותו בקבוצה כנדרש.

לנוכח מאפיינים אלה, התרשם שירות המבחן כי התנהגותו הבעייתית של הנאשם נובעת ממורכבות משפחתית, סוגיות לא מעובדות וקיום של קשרים שוליים. באשר לגורמי הסיכון לעבריינות צוינו אופי העבירה וחומרתה, קושי בוויסות דחפים וקיומם של קשרים שוליים, לצד קשרים רגשיים ומשפחתיים שטרם עובדו. באשר לגורמי הסיכון לשיקום צוינו העדר עבר

פלילי, יציבות מבחינה תעסוקתית, גילוי אחריות ומחויבות משפחתית, הרתעתו מהליכי המעצר והשלכותיהם על חייו, והערכה בדבר רמת סיכון נמוכה. עוד נלקחו בחשבון הבעת האמפטיה כלפי המתלונן, בדיקות השתן הנקיות וביטוי מוטיבציה ונכונות לשתף פעולה עם גורמי הטיפול. לאור נתונים אלו העריך השירות כי מעורבות טיפולית תפחית עוד יותר את הסיכון להישנות התנהגות בעייתית.

קצינת המבחן ציינה כי היא ערה לחומרת העבירה אך ממליצה לקחת בחשבון את הגיל הצעיר, העבר הנקי, נטילת האחריות, המודעות לחומרת המעשים והנכונות לשתף פעולה בהליכי שיקום ולהסתפק בעונש מאסר בעבודות שירות, לצד צו מבחן, במהלכו ישולב הנאשם בטיפול מותאם לקשייו, ומאסר על תנאי.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה עמדה בטיעוניה על פרטי ההסדר בין הצדדים, תוך שציינה כי מדובר בהסדר אשר הוא תוצר של הליך גישור בין הצדדים. לדבריה, מדובר בעונש מקל ביחס לחומרת העבירה, אך הוא סביר בשים לב לקשיים ראייתיים ולעמדתו התומכת של נפגע העבירה. התובעת ציינה את הנסיבות החמורות של מקרה זה, ולפיהן מדובר במעשה מתוכנן, אשר היה כרוך בהצטיידות מוקדמת בחומר דליק, ובגרימת נזק בשווי של כ-100,000 ₪. עוד ציינה כי הנאשם ביצע את המעשים בצוותא חדא עם אחר, שעה שהמניע נותר עלום, ורק בתסקיר נטען לראשונה כי פעל מתוך מחויבות חברתית לחבריו. ב"כ המאשימה הגישה אסופת פסיקה, המציגה עונשים חמורים יותר, וטענה כי העתירה המקלה ל-15 חודשי מאסר בלבד כבר משקללת את הנסיבות האישיות המקלות ואת האמור בתסקיר, אשר הנו חיובי באופן יחסי, אך לא כזה המצדיק חריגה משיקולי שיקום והטלת עונש עבודות שירות. מדובר במי שאמנם הביע נכונות להשתלב בטיפול, אך בפועל לא שולב בהליך משמעותי. לפיכך, עתרה לעונש ראוי של 15 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי ופיצוי מוסכם.

ב"כ הנאשם ציין בפתח טיעונו כי חלפה שנה מאז נחתם הסדר הטיעון וכשנתיים מאז בוצעה העבירה, תקופה ארוכה בה היה הנאשם נתון בפיקוח שירות המבחן. הסנגור הדגיש כי מדובר בבחור צעיר, ללא עבר פלילי, אשר הפקיד סכום פיצוי משמעותי ביותר, ואשר מזה כשנתיים מצוי בתנאים מגבילים, לאחר שהיה עצור ממש במשך חודשיים. ב"כ הנאשם הפנה לנסיבותיו האישיות של הנאשם המתוארות בתסקיר והזכיר כי רמת מסוכנותו העתידית של הנאשם הוערכה כנמוכה. הנאשם הודה, לקח אחריות וחסך זמן ציבורי ואף את עדות נפגע העבירה. הנאשם הבין את הפסול במעשיו וניתק את הקשר עם חבריו מאז ביצוע העבירה. הסנגור המלומד ציין את המלצת שירות המבחן להטיל ענישה קונקרטית בדמות מספר חודשי עבודות שירות לצד צו מבחן בו ימשיך הנאשם את שיקומו. הנאשם הוא מפרנס יחיד למשפחתו ואף עוזר ותומך באמו. לבסוף, ציין כי נתוניו אלו של הנאשם מצביעים על מי שאינו נמצא היום בעולם העברייני. ב"כ הנאשם הגיש אסופת פסיקה ועתר לעונש בדמות מאסר עבודות שירות.

לבסוף שמעתי גם את הנאשם עצמו, אשר מסר כי הוא מצטער על מעשיו ולא יחזור עליהם. לדבריו, הוא חי כיום כל כולו למען משפחתו וציין כי אם יוטל עליו מאסר בעבודות שירות יוכל לפרנס את משפחתו ואת אמו. הנאשם הבהיר כי הפקיד את סכום הפיצוי המבוקש, ולצורך זה חסך כספים במשך שנה תמימה.

דין והכרעה

אין צורך להכביר במילים לגבי החומרה הכרוכה בעבירת ההצתה, והסיכונים הניכרים שלצידה לפגיעה קשה ברכוש, בגוף ובנפש. על חומרה עקרונית זו ניתן ללמוד גם מהעונש החמור שהציב המחוקק לצדה - 15 שנות מאסר. גם פסיקה ענפה של בית המשפט העליון מעידה על אותה חומרה, על הסכנה הגלומה בעבירת ההצתה ועל הערכים החברתיים עליהם נועדה להגן. יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בע"פ 1414/15 מ"י נ' פדר (15.4.15), המבהירים את טיב הסיכון הכרוך בעבירה, ואת מדיניות הענישה המתחייבת, הכוללת דרך כלל הטלת מרכיב ממשי של מאסר מאחורי סורג וברית, וזאת לנוכח הפגיעה בערכים החברתיים ובהם הצורך בהגנה על שלום היחיד והציבור, על הקניין ועל תחושת הביטחון האישי והציבורי:

"עבירת ההצתה היא מהחמורות שבספר החוקים וזאת לאור הפוטנציאל ההרסני הטמון בה נוכח הסכנה הגלומה במעשה לגופו ולרכושו של אדם. בית משפט זה עמד, לא אחת, על חומרתה היתרה של העבירה שראשיתה ידוע אך כיצד תתפשט ומה יהיה היקפה, אין איש יודע, שכן מנהגה של האש להתפשט ללא שליטה, תוך שהיא זורה הרס רב בדרכה... גישתו העקבית של בית משפט זה באשר לרמת הענישה בעבירות ההצתה היא כי, ככלל, יש להתייחס בחומרה לעבירה זו ולהשית עונשי מאסר לריצוי בפועל על מבצעי העבירה באופן שיבטא את שיקולי הגמול והרתעת הרבים יחדיו".

לצד הנחיה כללית זו, מובן כי את מתחם העונש ההולך יש להתאים לנסיבות הקונקרטיות של המעשה הנדון, שהרי עבירת ההצתה כוללת טווח רחב של התנהגויות ונסיבות. על מנעד הענישה הרחב עמד כב' השופט גרוסקופף בפסקה 6 לפסק דינו בע"פ 2939/19 חלפון נ' מ"י (2.2.2020):

"בהצתה טמון נזק הרסני. אש המתפשטת באופן בלתי מבוקר זורה הרס, ומסכנת את האדם ואת החי, את הגוף ואת הרכוש. לא בכדי עמד בית משפט זה על חומרת עבירת ההצתה, ודומה כי אין צורך להכביר בכך מילים. עם זאת, טווח הענישה בגין הצתה אינו אחיד, ובקביעתו יש ליתן את הדעת, בין היתר, לתוצאות ההצתה, לפוטנציאל הסיכון הגלום בה, לתכנון מוקדם ולעברו של המצית."

יישום הנחיות אלו על המקרה הנוכחי מוביל אל המסקנה כי **מידת הפגיעה בערכים המוגנים** במקרה זה מצויה **ברף הבינוני. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה** כוללות מספר נתונים בעלי חומרה. ראשית, לא מדובר היה במעשה הצתה ספונטני או כזה שהתבצע בדם חם, אלא במעשה מתוכנן ומחושב, אשר היה כרוך בהיערכות מוקדמת ובהצטיידות בחומר דליק. שנית, מדובר במי שפעל בצוותא חדא עם אחר. יחד החליטו להצית את העסק שבבעלות המתלון, יחד הצטיידו בבנזין בתחנת הדלק ויחד הגיעו למגרש והציתו את הציוד שאוחסן במקום. שלישית, גרמו השניים במעשיהם נזק משמעותי לרכושו של המתלון. האש כילתה שתי מלגזות חדשות ויקרות ערך, ונזק נוסף נגרם למסוע מערביל הבטון. הנזק הכלכלי הישיר עמד על מעט יותר מ-100,000 ₪, ונדרשו לא פחות מארבעה צוותי כיבוי על מנת להשתלט על השריפה. לבסוף, פוטנציאל הנזק היה גבוה אף יותר, ונזכיר כי במרחק מטרים בודדים מהמלגזות שהוצתו ניצב מבנה ובו משרד, כמו גם מכולה ובה חומרים דליקים כגון שמנים, תרסיסי צבע, תרסיסי שמן ודבקים. ההצתה

בוצעה בשעת ערב לא מאוחרת, בה עשויים עדיין לשהות אנשים באזור, ואילו הייתה גם המכולה עולה באש עלולות היו תוצאות המעשים להיות חמורות פי כמה וכמה.

באשר **למדיניות הענישה הנוהגת**, עיינתי הן בפסיקה אליה הפנו ב"כ הצדדים והן בפסיקה נוספת, ממנה ניתן לגזור, בשינויים המחויבים, את טווח הענישה הרלבנטי לענייננו. התמקדתי, באופן טבעי, במקרים בהם מדובר היה מחד בהצתה מתוכננת, אשר הייתה כרוכה בהצטיידות מוקדמת בחומר דליק, ומאידך בכזו אשר הייתה מכוונת כלפי רכוש בלבד, ולא כלפי הגוף או כלפי מקומות בהם הסיכון לגוף מובהק כגון בתי מגורים וכיוצא באלה. סקירת פסיקת בית המשפט העליון לאורך העשור האחרון מלמדת על קיומם של מתחמי ענישה קונסיסטנטיים למדי, אשר ברף התחתון שלהם נעים סביב עונש מאסר בפועל למשך שנתיים. אביא מספר דוגמאות, ואבהיר כי אין בהן משום מיצוי.

כך, בע"פ 6192/20 **חייבטוב נ' מ"י** (23.11.20), הורשע המערער בעבירת הצתה, בכך שהגיע עם אחר למכון עיסוי בו עבדה בת זוגו, שבינה לבין מנהלי המכון היה סכסוך. לאחר שניסיון לפרוץ לעסק נכשל, הניחו השניים מגבת על אדן החלון וגרמו לשריפה במקום. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה הנע בין 24 ל-50 חודשי מאסר**. הנאשם, ללא עבר פלילי, נדון לעונש של **24 חודשי מאסר בפועל**. בית המשפט העליון אישר את המתחם וציין כי אף העונש ראוי, אך הפחית במעט את העונש ל- **21 חודשי מאסר בפועל**, מטעמים הנוגעים לאחידות הענישה.

בע"פ 8347/19 **מיהרט נ' מ"י** (17.3.20), נדחה ערעורם של נאשמים אשר הורשעו בעבירת הצתה של חנות. הנאשמים הגיעו אל החנות, שפכו בנזין מתחת לתריס החנות והציתו אותו באמצעות מצת. כתוצאה ממעשיהם נגרם נזק לחנות ולרשת החשמל בחנות, המוערך בסכום של 30,000 ₪. מדובר בנאשמים צעירים (בני 19 ו-20) בעלי רישום פלילי, אשר תסקיריהם לא היו חיוביים. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה של 24 עד 48 חודשי מאסר בפועל**, וגזר עליהם **28 חודשי מאסר בפועל**.

בע"פ 7887/12 **שאול נ' מ"י** (24.4.13), נדחה ערעורו של נאשם שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירת הצתה. הנאשם, אשר היה מסוכסך עם המתלון, מילא דלק במכלי פלסטיק, הצית אותם והשליכם במזיד לעבר מגרש. כתוצאה מכך נשרף ציוד רב השייך למתלון, שאוחסן באותו מגרש, בשווי כספי מוערך של כ-20,000 ₪. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם שבין 2 ל-4 שנות מאסר**. בית המשפט העליון ציין כי המתחם הולם את חומרת מעשיו של הנאשם, ואף נוטה לקולה. הנאשם, בעל רקע נפשי ועבר פלילי מכביד במגוון עבירות, נדון לעונש של **30 חודשי מאסר בפועל**, והערעור שהגיש נדחה.

בע"פ 907/14 **רחמים נ' מ"י** (18.11.14), נדון עניינו של מערער אשר הורשע בעבירות הצתה וקשירת קשר לביצוע פשע, לאחר שעל רקע סכסוך של מה בכך, הצית עם אחר את רכבה של המתלוננת וגרם לו לנזקים כבדים, כמו גם לנזק נפשי וחרדות למתלוננת הקשישה. השניים פעלו מתוך תכנון מוקדם, הצטיידו בדלק, שפכו אותו על גג הרכב והציתו אותו. **נקבע מתחם ענישה הנע בין שנתיים ל-4 שנות מאסר**, ולאחר קבלת תסקיר, שלא בא בהמלצות טיפוליות, **נגזרו על המערער 30 חודשי מאסר**, וכן הופעל במצטבר מאסר מותנה. ערעורו של המערער לביהמ"ש העליון נדחה.

בע"פ 4761/15 ג'ורבאן נ' מ"י (23.11.15), דובר במערער אשר הורשע, על פי הודאתו, בעבירות הצתה ושיבוש מהלכי משפט. המערער ואדם נוסף החליטו להצית את רכבו של המתלונן, ולצורך כך, נסעו לתחנת דלק, מילאו בקבוק בבנזין וכשהגיעו לביתו של המתלונן, האחר שפך את הבנזין על הרכב והצית אותו. כתוצאה מכך נגרמו לרכב נזקים כבדים. לאחר מכן התקשר המערער למתלונן ואמר לו כי "יחזיר אותו ואת משפחתו" אם ימסור את שמו למשטרה. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל-36 חודשי מאסר. על הנאשם, צעיר ללא עבר פלילי, אשר הודה ונטל אחריות, הוטלו רק 15 חודשי מאסר, על רקע שיקולי אחידות ענישה שאינם רלוונטיים לעניינו. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

בע"פ 6720/16 מ"י נ' פלוני (7.3.17), המשיב הורשע, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של הצתה ואיומים. המשיב החליט להצית את רכבו של המתלונן, על רקע חשדו כי הוא מנהל קשר רומנטי עם בת זוגו. לצורך כך, נסע לתחנת דלק, מילא בקבוק בבנזין, פתח את רכבו של המתלונן, אשר חנה מחוץ לביתו, שפך את הבנזין על כיסא הנהג ובאזור ההגה והצית את הרכב, אשר נשרף כליל. כמו כן, נכנס המשיב לבית המתלונן, חבט ברצפה באמצעות מוט ברזל שהביא עמו, ואיים על המתלונן. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 לבין 48 חודשי מאסר, אך חרג מהמתחם משיקולי שיקום והטיל 6 חודשי מאסר בעבודות שירות. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה, קבע כי על אף שיקולי השיקום אין מקום להשית עונש שאינו כולל מאסר בפועל, וגזר על המשיב 12 חודשי מאסר בפועל.

בע"פ 2745/18 אבו שארב נ' מ"י (8.8.18), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע, על פי הודאתו, בעבירת הצתה. על רקע סכסוך בין משפחות, הגיע הנאשם באישון ליל לקרבת בית המשפחה עמה היה מסוכסך והצית פנצ'ריה אשר הייתה סמוכה לבית המשפחה בעזרת מיכל חומר דליק. במהלך ההצתה שהה במקום עובד הפנצ'ריה, שהועמד בסיכון, ונגרם נזק רב לרכוש. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין שנתיים ל-5 שנות מאסר בפועל וגזר על הנאשם, צעיר ללא עבר פלילי, 24 חודשי מאסר בפועל.

מנגד, ביקש הסנגור המלומד להמחיש כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם צריך שיהיה מקל יותר מזה שתואר לעיל, ולצורך זה הפנה למספר החלטות בהן הוטלו עונשים מקלים יותר, לרבות עונשי מאסר בעבודות שירות. אלא שעיון מדוקדק באותן 4 החלטות מלמד כי לא ניתן להקיש מהקביעות שניתנו בהן לעניינו, וזאת משום שכל אחת מאותן החלטות מעוגנת היטב בנסיבות המיוחדות של אותו מקרה, אשר שונות תכלית השינוי מנסיבות ההליך שלפני.

כך למשל, בת"פ (ת"א) 21439-08-16 מ"י נ' שירון (25.10.17), מדובר היה באדם כבן 75, אשר הצית את משרדי קרן הפנסיה אליה השתייך. נקבע כי ביצע את העבירה מתוך תחושת תסכול וייאוש ובית המשפט הבהיר מפורשות כי בעבירות מעין אלו ראוי להטיל עונשי מאסר, והסתפק במאסר בעבודות שירות רק לאור הנסיבות המיוחדות והחריגות. בת"פ 49971-07-18 (מרכז) מ"י נ' בדיר (18.2.20), הוטל עונש של עבודות שירות במסגרת הסדר טיעון מוסכם, ומדובר היה בנאשם שהצית את ביתו שלו, נשא תקופת מעצר ארוכה ואשר בעניינו התקבלו מספר תסקירים חיוביים. גם בת"פ (ת"א) 30992-10-16 מ"י נ' ברכה ואח' (18.9.17) גובש הסדר טיעון במסגרתו הגבילה המאשימה את טיעוניה לגבי הנאשם העיקרי ל-18 חודשי מאסר, כולל הפעלת מאסר מותנה בן 6 חודשים. בית המשפט המחוזי כיבד את ההסדר והטיל עונש בן 16 חודשים. בבית המשפט העליון הוחלט מטעמים הנוגעים להיבטים שיקומיים לחפוף את התנאי

המופעל לתקופת המאסר, כך שהנאשם נשא לבסוף 10 חודשי מאסר בלבד (ראו ע"פ 8435/17 **נפתלי נ' מ"י** (7.4.19)). לבסוף, בע"פ 2166/18 **פלוני נ' מ"י**, (17.5.18) הטיל אמנם בית המשפט העליון עונש מאסר בעבודות שירות על מי שנטל חלק בעבירת הצתה, אך הובהר כי לא היה המבצע העיקרי וכי נטל במעשה תפקיד משני ופסיבי. כמו כן, המבצע העיקרי, קטין שהיה צעיר בשנתיים בלבד מהמערער, נדון למאסר בעבודות שירות וגם שיקולי אחידות הענישה נלקחו בחשבון.

אינני מתעלם חלילה מהפסיקה שהוגשה מטעמו של הסנגור המלומד, ואני ער לעובדה כי לעיתים קובעים בתי המשפט מתחמי ענישה מקלים מעט יותר מאלו המשקפים את הזרם המרכזי בענישה, אך דומה כי ניתן ללמוד מסקירת הפסיקה שהובאה לעיל כי יש טעם של ממש בטענת המאשימה לפיה העונש המבוקש על ידה במסגרת הסדר הטיעון, 15 חודשי מאסר בלבד, הנו עונש מקל אשר מצוי במידה ניכרת מתחת לרף התחתון של מתחם העונש ההולם למעשים אותם ביצע הנאשם. נזכיר שוב כי מדובר במעשים בעלי מרכיבי חומרה משמעותיים בהיבט של החבירה יחד, התכנון המוקדם, ההיערכות וההצטיידות בתחנת הדלק, ההצתה המכוונת של מכשירים יקרי ערך, הנזק הכלכלי הניכר שנגרם למתלון ופוטנציאל הנזק הנוסף שהיה טמון במעשים. מדובר במעשה הצתה המצוי עמוק ברף החומרה הבינוני במדרג עבירות ההצתה, וברף גבוה יחסית כאשר מדובר בנזק לרכוש גרידא. בנסיבות אלה, עתירת המאשימה כבר היא מקלה מאד עם הנאשם ואין בה משום מיצוי הדין עמו.

עם זאת, אני סבור כי ראוי לכבד את הסדר הטיעון ולהימנע ממיצוי הדין עם הנאשם, וזאת מכוחם של 3 שיקולים מצטברים. ראשית, מדובר בהסדר שגובש בהליכי גישור ואשר ביסודו עומדים, בין היתר, קשיים ראייתיים מסוימים. שנית, במסגרת ההסדר הפקיד הנאשם סכום נכבד ביותר של 100,000 ₪ כפיצוי למתלון, ומדובר בסכום שיש בו משום פיצוי מלא לנזק הכספי שנגרם למתלון ומשום השבת המצב לקדמותו, לפחות בכל הנוגע לפן הכלכלי. בהפקדת הפיצוי עובר לטיעונים לעונש יש גם משום ביטוי להפנמה המלאה של הנזק ושל חומרת המעשים, ללקיחת האחריות ולהבעת חרטה כנה. אין לי ספק כי הפקדת הסכום אכן הצריכה מאמץ של ממש מצדו של הנאשם, כפי שמסר בדבריו בשלב הטיעון לעונש. לבסוף, יוזכרו גם הנתונים החיוביים המופעים בתסקיר בעניינו של הנאשם. אזכיר כי אחד התנאים לטיעון המתון לעונש מצד המאשימה במסגרת ההסדר היה קבלת תסקיר חיובי, וזה אכן התקבל ותומך גם כן באימוץ ההסדר, על אף הקולה הרבה הטמונה בו.

בנסיבות אלה מתעוררת השאלה האם ראוי להקל עם הנאשם מעבר להקלה הניכרת שכבר הוענקה לו בגדרו של הסדר הטיעון. בהקשר זה אפנה לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, המעידות על כך שמדובר בבחור צעיר כבן 27, נשוי ואב לתינוק בן שנתיים. הנאשם נעדר עבר פלילי וכפי שעולה מהתסקיר ניהל עד כה חיים יציבים ונורמטיביים. הנאשם הודה במיוחס לו, לקח אחריות וחסך זמן ציבורי. הליכי המעצר והמשפט היוו עבורו גורם הרתעה ממשי. הנאשם דיווח על כך שניתק את קשריו השוליים, ושירות המבחן מעריך כי הסיכון להישנות עבירות אלימות מצדו נמוך. כל אלה הנם נתונים חיוביים, אשר היו מצדיקים דרך כלל להטיל עונש המצוי בסמיכות לרף התחתון של מתחם העונש ההולם למעשים.

אלא שהשאלה המתעוררת במקרה זה, לנוכח המלצת שירות המבחן ועתירת ב"כ הנאשם, אינה נוגעת למיקום בתוך המתחם אלא לאפשרות לסטות לקולה מגבולות המתחם, ולא סטייה קלה בלבד אלא כזו החורגת בהרבה מעבר

להקלה הכרוכה בהסדר הטיעון שגובש, באופן שיוטל על הנאשם מאסר לנשיאה בעבודות שירות בלבד. לכך לא מצאתי הצדקה. הנאשם אמנם שיתף פעולה בהליכי טיפול קבוצתיים בשירות המבחן והפיק מכך תועלת. עם זאת, מדובר היה אך בקבוצה טיפולית ראשונית וקצרת טווח לעצורי בית. שירות המבחן מעריך כי מעורבות טיפולית נוספת תביא לצמצום הסיכון להישנות המעשים, אך עד כה לא השתלב הנאשם במסגרת טיפולית נוספת, על אף פרק הזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירה, ואין מנוס מהמסקנה כי בהיבט הטיפולי מצוי הוא בשלבים ראשוניים בלבד. נזכיר כי התסקיר מונה גם גורמי סיכון המתעוררים בעניינו של הנאשם, ובהם נטייה לחבור לחברה שולית וקושי בוויסות דחפיו. מאפייניו אלה הביאו אותו לפגוע פגיעה חריפה ומסוכנת באדם עמו לא הייתה לו כל היכרות מוקדמת, ואין די במאמצים שהשקיע עד כה כדי להעיד על שינוי מהותי במצבו ולהצדיק הקלה כה משמעותית וחריגה בעונשו.

הנתונים החיוביים שמתוארים בתסקיר, כמו גם המאמץ הטיפולי המסוים ופוטנציאל השיקום יבואו אפוא לידי ביטוי, ולו לפני משורת הדין, בהקלה מידתית נוספת, מעבר לזו המתבטאת בעתירה העונשית המקלה של המאשימה במסגרת ההסדר, אך אין בכוחם להכריע את שיקולי החומרה, הגמול וההרתעה המתעוררים במקרה זה. בקביעה זו יינתן גם משקל לכך שמדובר בתקופת מאסר ראשונה בה נושא הנאשם, ויש לקוות כי גם ללא מיצוי הדין יהיה בעונש המאסר כדי להרתיעו מביצוע עבירות נוספות בעתיד.

לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

1. 13 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי המעצר - מיום 3.1.21 ועד יום 7.2.21.
2. 10 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא כי במשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר לא יעבור הנאשם עבירת הצתה.
3. פיצוי למתלונן בסך 100,000 ₪. סכום הפיצוי הופקד בקופת בית המשפט ויועבר על ידי המזכירות למתלונן בהתאם לפרטים שיוספקו על ידי המאשימה.
4. חלף חילוט הרכב, אני מורה על חילוט סכום של 10,000 ₪ אשר הופקד על ידי הנאשם בתיק ה"ת 24973-04-21.

העתק יועבר לשירות המבחן

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 ימים.

ניתן היום, ט"ז אלול תשפ"ב, 12 ספטמבר 2022, במעמד הצדדים.